

YURI SIMONOV je rojen v ruskem Soratovu. Odraščal je v glasbeno izobraženi družini, kjer sta bila oba starša operna pevca. Študiral je na Glasbenem konservatoriju v Leningradu. Leta 1966 je zmagal na Drugem sovjetskem tekmovanju združenja dirigentov, leta 1968 pa je postal prvi ruski dirigent v zgodovini, ki je zmagal na zahodnoevropskem tekmovanju – na rimskem Tekmovanju dirigentov Santa Cecilia je dobil zlato medaljo. Leta 1969 je postal najmlajši šefdirigent v zgodovini opere Boljšoj teatra, svojo funkcijo v tem teatru pa je tudi ohranil vse do leta 1985. Leta 1998 je Yuri Simonov postal glasbeni direktor Moskvske filharmonije, ki v času njegovega vodenja žanje velike uspehe, ne samo na domačih tleh, temveč redno gostuje tudi v ZDA, Veliki Britaniji, Nemčiji, Španiji in na Daljnem vzhodu. Leta 2002 so gostovali tudi na Japonskem.

NATALIA TROULL je klavir študirala v rojstnem St. Petersburgu, diplomirala pa je na Moskovskem konservatoriju. Med njenimi učitelji najdemo zelo priznana glasbena imena, kot so Y. Zak, M. Voskresensky in T. Kravchenko. Stara je bila samo pet let, ko je začela igrati klavir. Spodbujala jo je predvsem njena mati, profesorica klavirja na Moskovskem konservatoriju Čajkovski. Nataliina neverjetna moč koncentracije in izjemen občutek za dinamiko sta ji prinesla Prvo nagrado na Mednarodnih klavirskih tekmovanjih v Beogradu in Monte Carlu, za njen največji uspeh pa šteje srebrna nagrada, ki jo je umetnica dobila leta 1986 na Mednarodnem tekmovanju Čajkovski. Virtuoznost, ki jemlje sapo, in najširša paleta zvočnega izražanja, ji omogočata nadvse uspešno interpretacijo del vseh obdobj, vendar Natalia Troull najraje izvaja dela Ravela, Stravinskega in Prokofjeva. Sodeluje z vsemi vodilnimi ruskimi orkestri, Londonskimi simfoniki, orkestrom Tonhalle in Züricha, orkestrom d'Amoureux iz Pariza in mnogimi drugimi. Njeni recitali so stalnica v programu najprestižnejših koncertnih dvoran Francije, Švice, Nemčije, Japonske in Portugalske.

NAPOVEDUJEMO

...

Sreda, 4. april 2007, ob 19.30,
Velika dvorana SNG, Maribor

CS LIGHT

glasbeno scenski projekt, minimalistična glasba
Dirigentska: Karmina Šilec

Izvajalci:

Zbor Carmina Slovenica

Nina Andreeva – sopran

STOP – slovenski tolkalni projekt

Ansambel IKebatala!: Zvezdana Novaković,

Ula Šegula, Nadja Stegne, Eva Bračić

Scenografija: Branko Hojnik

Kostumografija: Belinda Radulović

Koreografija: Tina Dobaj

Program: Steve Reich, Philip Glass, Thomas

Jennefelt, Morton Feldman, Karin Rehnqvist,

Bronius Kutavičius, Tellu Virkkala

...

ORKESTRSKI CIKEL

»MARIBORSKA FILHARMONIJA«

6. ABONMAJSKI KONCERT

Nedelja, 15. april 2007, ob 19.30,

Dvorana Union Maribor

BEETHOVNOV

ORKESTER IZ BONNA

ROMAN KOFMAN – dirigent

Solistka: CHRISTIANE EDINGER – violina

Spored:

Ludwig van Beethoven:

Uvertura Egmont v F-molu op. 84

Koncert za violino in orkester v D-duru op. 61

Simfonija št. 7 v A-duru op. 92

...

CIKEL ZA MLADE

6. ABONMAJSKI KONCERT

Četrtek, 19. april 2007, ob 18. uri,

Dvorana Union Maribor

JUVAVUM BRASS

QUINTETT

Sodelujejo: Horst Hofer – trobenta, Erik Kern

– trobenta, Boštjan Lipovšek – rog, Dušan

Krajnc – pozavna, August Posch – tuba

Spored: W. A. Mozart, J. S. Bach,

H. Hofer, E. Crespo, W. Pirchner

...

UGODNO PARKIRANJE

V GARAŽNI HIŠI F CITY

Garažna hiša F City (ki je v neposredni bližini

Narodnega doma) vsem obiskovalcem prireditev

Narodnega doma Maribor nudi parkiranje po

posebni ceni, **1,50 €**, ki velja **od ponedeljka**

do petka, med 18. in 24. uro ter v soboto

in nedeljo, med 16. in 24. uro. Popust lahko

uveljavite s kuponom, ki ga prejmete pri

receptorski službi, ter z dnevno ali abonentsko

vstopnico.

F CITY in NARODNI DOM MARIBOR
vam v času prireditev omogočata
parkiranje v garažni hiši
po posebni ceni!
datum: **1,50 €**
Velja skupaj z abonentsko vstopnico ali vstopnico v času prireditev, od ponedeljka do petka med 18. in 24. uro ter v soboto in nedeljo med 16. in 24. uro.

CIKEL ORKESTRSKIH KONCERTOV »MARIBORSKA FILHARMONIJA«

KONCERTNA POSLOVALNICA

◀ NARODNI DOM MARIBOR ▶

5. ABONMAJSKI KONCERT

Petek, 30. marec 2007, ob 19.30,

Dvorana Union Maribor

MOSKOVSKA FILHARMONIJA

YURI SIMONOV – dirigent

Solistka: NATALIA TROULL – klavir

VEČER

RTS:

Informacije in prodaja vstopnic:

Narodni dom Maribor, Ulica kneza Koclja 9, 2000 Maribor, vsak delavnik od 9. do 17. ure,

v soboto od 10. do 12. ure ter uro pred koncertom v Dvorani Union v Mariboru.

Tel. 02 229 40 11; 02 229 40 50; 040 744 122; 031 479 000

Koncert sta podprla Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije in Mestna občina Maribor

SEZONA

2006-2007

PROGRAM

NIKOLAJ ANDREJEVIČ RIMSKI-KORSAKOV:
Ruska velika noč, op. 36

SERGEJ RAHMANINOV:
Koncert za klavir in orkester št. 2
v c-molu, op. 18
1. *Moderato – Allegro*
2. *Adagio sostenuto*
3. *Allegro scherzando*

MODEST PETROVIČ MUSORGSKI/
ork. Maurice Ravel: Slike z razstave
Promenada – 1. Pritlikavec – Promenada –
2. Star grad – Promenada – 3. Tuilerijski vrt –
4. Bydlo – Promenada – 5. Balet piščančkov v
lupinah – 6. Samuel Goldenberg in Schmuyle
– 7. Trg v Limogesu – (attacca) 8. Katakombe
– Cum mortuis in lingua mortua – 9. Koča babe
jage – (attacca) 10. Velika kijevska vrata

Uverturo *Ruska velika noč* op. 36, ki je bila izvedena še istega leta kot je nastala (1988), je ruski skladatelj Nikolaj Andrejevič Rimski-Korsakov posvetil spominu M. P. Musorgskega in A. Borodina, svojima sodobnikoma iz »peterice«. Ima zelo jasen program – citate iz Stare in Nove zaveze, ki jih je skladatelj dodal partituri, in govorijo o velikonočnem čudežu Kristusovega vstajenja – o praznem grobu, ki sta ga našli njegova mati Marija in Marija Magdalena ter o veselju nad zmagošlavnim dejanjem. Zaporedje dogodkov tako konkretne zunajglasbene vsebine je pri uglasbitvi skladatelja klicalo k »slikanju«. Zato je struktura skladbe prej epizodično (rondojsko) zaporedje izmenjavajočih se glasbenih misli, ki so vsakič drugače instrumentacijsko in teksturno osvetljene, kot glasbeno avtonomni sonatni stavek. Glavna tema, ki temelji na melodičnem spevu pravoslavne liturgije, se v skladbi večkrat ponovi. Na začetku jo predstavijo pihala, potem jo v akordski obliki prevzamejo godala. Kasneje se pojavi kot sponsorialni spev rogov in godal, kot klic v pozavnah in še v drugačnih instrumentacijskih različicah. Vselej ji sledi solistična epizoda, najprej violine, potem flavte, ponovno violine in nazadnje violončela, za njo pa vsakič nastopi »koralna« druga tema, ki je prvi podobna po modalnem značaju. Dvakrat se iz prvih petih tonov glavne teme razvije »izpeljevalni« *Allegro*, kot dramatični in napestni kontrast ostalemu zvočnemu dogajanju. Ob jasni programski osnovi je skladatelja očitno vodila tudi želja po ustvarjanju ustreznega religioznega vzdušja, določene čustvene zanesenosti, barvite impresivnosti in razkošne svečanosti največjega praznika pravoslavne cerkve (z glasbo zvonov posnema zvoke, ki ji je slišal kot deček, ko je živel blizu tihvinskega samostana). Izbrana orkestracija je njegov zaščitni znak nasploh, saj se je zapisal v zgodovino kot pomemben člen v oblikovanju modernega orkestralnega zvoka.

Ruski skladatelj Sergej Vasiljevič Rahmaninov (1873–1943) je postal po študiju v Sankt Peterburgu in v Moskvi (tu je študiral skupaj z Aleksandrom Skrjabinom pri Antonu Arenskem in Sergeju Tanjejevu) kmalu slaven tudi kot klavirski virtuoz in dirigent. Po revoluciji leta 1917 je zapustil domovino (najprej je šel v Stockholm, potem v Švicco) in zadnje desetletje preživel v Združenih državah Amerike, kamor je prvič odpotoval na pianistično turnejo že leta 1909. Danes so najpogosteje na repertoarju njegova klavirska in koncertantna dela, medtem ko so opere, simfonije, druge orkestralne skladbe in zbori pri publiku manj pogrešani. V glasbi je bil zavezan tradiciji, neobčutljiv za novosti, zvest lirizmu in čustveni širini svoje izpovednosti. Kot vezni člen med starimi ideali in novimi glasbenimi idiomii je prisegal na nadčasovno lepoto glasbe in na njen romantični izraz.

Od štirih klavirskih koncertov je *Drugi* v c-molu do danes doživel največjo priljubljenost in izvajanost. Nastal je po triletni ustvarjalni krizi skladatelja, po mlačnem sprejetju njegovega prvega klavirskega koncerta in po katastrofalnem neuspehu njegove prve simfonije. Preroška je bila tedaj zanj spodbudna sugestija v hipnotičnem stanju skladateljevega psihoterapevta Nikolaja Dahla, da bo ustvaril véliko novo delo za klavir in orkester. Najprej sta nastala drugi in tretji stavek (1900), po njuni odlični sprejeti izvedbi pa leto zatem še prvi. Vse tri skupaj je skladatelj publiku prvič predstavil leta 1901 v Moskvi pod dirigentsko palico Aleksandra Silotija. Koncert prekipeva od poetične melodične lepote, čustvenoasociativne globine in nabite ustvarjalne moči. Prvi stavek v sonatni obliki (*Moderato*) se začne z osemtaktim akordskim uvodom klavirja, bogatim v dinamičnem razponu. Glavno temo *con passione* predstavijo godala in klarineti, po kratkem prehodu v violah pa drugo temo v paralelni tonaliteti (Es-Dur)

zaigra klavir. Mogočno stopnjevanje izpeljave doseže vrhunec v začetku reprize (*Maestoso. Alla marcia*), v akordsko gosti pasaži pianista. Konstantna virtuoznost klavirskega stavka botruje izpustitvi na tem mestu običajne solistične kadence. Po kratkem uvodu pridušenih godal, pihal in klavirja poustvarijo flavte prvo temo počasnega stavka. Ta doživlja v nadaljevanju vedno nove melodično-harmonske spremembe, njena podobnost z glavno temo prvega stavka pa daje delu monotematično enovitost. Po solistični kadenci nas privede glasbeni tok v kodi nazaj k E-durovi tonaliteti. Finale, kjer se stranska tema motivično navezuje na drugo temo prvega stavka, združuje elemente sonatne in rondojske oblike. Obdelavi tematskega gradiva v briljantno koncertantni maniri sledi fugiran odsek, delo pa zaključijo mogočni akordi klavirja, prevladujoča posebnost skladateljevega klavirskega sloga.

Težišče ustvarjanja ruskega skladatelja in člana ruske peterice Modesta Petroviča Musorgskega (1839–1881) sta bila opera in samospjev, ki ju zaznamuje naturalistično-deklamatorična glasbena dramatika. V glasbi je bil mojster psihološkega glasbenega slikanja in realist, neizčrpen vir njegovega navdih pa je bila domovina – ruski jezik, glasba, ljudje in njihovo življenje. Manj izobražen kot ostali nacionalno usmerjeni skladatelji skupine, se je zapisal v zgodovino kot zelo inovativen in samosvoj ustvarjalec. Njegov harmonski stavek, ki je silil čez okvire trenutne tradicije, se je kasneje izkazal kot daljnovidna poteza na poti razbijanja vezi dur-molove harmonije. Nepričakovana smrt 39-letnega prijatelja, arhitekta in slikarja Viktorja Hartmanna, leta 1873 ga je zelo prizadela. Vladimir Stasov, glasnik »mogočne peščice« (ruske peterice), je leto kasneje organiziral spominsko razstavo Hartmannovih slik. Ta je zbudila in spodbudila glasbeno fantazijo Musorgskega, da je za klavir napisal cikel *Slike z razstave* (1874). Ta ni le

niz glasbenih impresij, ampak umetnina, obogatena s skladateljevo domišljijo oživiljanja statičnih podob. Povezal jih je z medigrami – *Promenadami*, njegovimi »sprehodi« od slike do slike, zato imajo avtobiografski pridih. Temeljijo na pentatonski temi *in modo russo* v enajstčetrtnskem metrumu. Že Musorgski je sugeriral za ljudsko glasbo značilno prakso izmenjavajočega se izvajanja posameznika in skupine, Maurice Ravel (1875–1937), ki je skladbo orkestriral, pa jo je razvil v dialog med trobento solo in ostalimi trobili, ki se jim kmalu pridružijo godala. Groteskno nerodne skoke pritlikavca je upodobil z nizko zvenečimi godali, klarineti in fagoti; njegovo šepavo hojo z »visokimi« pihali in tubo, spotikajoče korake z akcenti v pihalih in tolkalih. V drugi *Promenadi* za spremembo dialogizirata rog in pihala. Vizijo trubadurjeve balade Musorgskega je Ravel v *Starem gradu* instrumentalno podčrtal z »vokalno« izraznim saksofonom in ležečim basom violončel oziroma »spremljajočega lajnarja«. Sledi *Promenada*, ki se ponovi s trobento. Razigrane in glasne otroke v pariškem vrtu asociirajo ostra pihala, poljski voz bydlo na visokih kolesih pridušena godala in fagoti ter okorna melodija v tubi. Svetlemu zvoku pihal v naslednji *Promenadi*, ki pripravi vzdušje za ljubeč in duhovit *Balet piščančkov*, sledita sliki dveh poljskih judov. Prvi – premožen in samovšečen, je rapsodično predstavljen z vzhodnjaško obarvano zvočnostjo godal in pihal v unisonu, revni in klepetavi pa z zadušeno trobento. Poln vrveža in bučni *Trg v Limogesu* ilustrira Ravel s hitro in dinamično izmenjavo glasbil; s trpko-hladnimi zvoki trobil nas popelje po *Katakombah*, s tremolirajočimi godali in umirjenimi nizkimi toni se pogovarja »z mrtvimi v mrtvem jeziku«. V *Koči na kurjih nogah* čarovnice babe jage, ki si jo je Musorgski predstavljal v divji ježi s svojimi služabnicami, Ravel izkoristi celotno orkestrsko paletu. Hartmanov osnutek za slavolok zmage v Kijevu (*Velika kijevska vrata*) opisuje veličastna glasba tega dela (vsa trobila), žalni spreved

– štiriglasni koral v pihalih. Nenavadno »ozvočitev« razstave zaključita barvita združba zvočne palete v melodiji zadnje *Promenade* (skladatelj – opazovalec se spoji s svojim portretom) in mogočen zvok celotnega orkestra. Skladbo je Musorgski posvetil Vladimirju Stasovu in spominu na Viktorja Hartmanna. Orkestrirala jo je vrsta skladateljev. Prvi je bil učenec Rimskega-Korsakova, Michail Tučmalov; njegovo inačico so izvedli že leta 1891. Med poznejšimi orkestratorji so bili Sergej Tanjejev, Lucien Cailliet, Oskar von Pander, Leopold Stokovski, najbolj dovršena in izvajana pa je ostala orkestracija Maurica Ravela. Ta je nastala leta 1922, naročil pa jo je Sergej Kusevitski in jo tudi prvi oddirigiral leto kasneje v Parizu.

Karmen Salmič Kovačič